

**Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. [.../...], ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par kādā dalībvalstī iesniegta trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskas aizsardzības pieteikuma izskatīšanu (COM(2008) 825)**

(2009/C 229/02)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un it īpaši tā 286. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un it īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un tādu datu brīvu apriti <sup>(1)</sup>,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un tādu datu brīvu apriti <sup>(2)</sup>, un it īpaši tās 41. pantu,

ņemot vērā 2008. gada 3. decembrī saņemto Komisijas lūgumu nākt klajā ar atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu,

IR PIENĒMIS ŠO ATZINUMU.

## I. IEVADS

### Konsultācijas ar EDAU

1. Ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. [.../...], ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par kādā dalībvalstī iesniegta trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskas aizsardzības pieteikuma izskatīšanu (turpmāk "ierosinātais tiesību akts" vai "Komisijas ierosinātais tiesību akts") Komisija 2008. gada 3. decembrī bija nosūtījusi EDAU konsultācijām saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu. Šī konsultācija būtu skaidri jāmin regulas preambulā.
2. Kā minēts paskaidrojuma memorandā, EDAU agrākā stadijā jau ir devis ieguldījumu ierosinātajā tiesību aktā, un daudzi

aspekti, ko viņš bija piesaucis neoficiāli, ir ņemti vērā galīgā Komisijas ierosinātā tiesību akta variantā.

### Priekšlikums kontekstā

3. Padomes Regula (EK) Nr. 2725/2000/EK <sup>(3)</sup> par EURODAC izveidi (turpmāk "EURODAC regula") ir stājusies spēkā 2000. gada 15. decembrī. Kopienas mēroga informācijas tehnoloģijas sistēma EURODAC ir izveidota, atvieglojot Dublīnas konvencijas piemērošanu, lai izveidotu pārskatāmu un darboties spējīgu mehānismu, kā noteikt, kas ir atbildīgs par ES dalībvalstīs iesniegtu patvēruma lūgumu izskatīšanu. Dublīnas konvenciju vēlāk aizstāja ar Kopienas tiesību aktu – Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003 (2003. gada 18. februāris), ar ko nosaka kritērijus un mehānismus, kā noteikt, kas ir atbildīgs par ES dalībvalstīs iesniegtu patvēruma lūgumu izskatīšanu <sup>(4)</sup> (turpmāk "Dublīnas regula") <sup>(5)</sup>. EURODAC sāka darboties 2003. gada 15. janvārī.
4. Ierosinātais tiesību akts ir pārskatīta EURODAC regula un tās īstenošanas regula, Padomes Regula Nr. 407/2002/EK, un tā mērķi, *inter alia*, ir:
  - uzlabot EURODAC regulas īstenošanas efektivitāti,
  - nodrošināt konsekveni ar patvēruma *acquis*, kas ir attīstījies kopš iepriekš minētās regulas pieņemšanas,
  - atjaunināt vairākus noteikumus, ņemot vērā reālo notikumu attīstību pēc regulas pieņemšanas,
  - izstrādāt jaunu apsaimniekošanas sistēmu.
5. Būtu jāuzsver arī tas, ka viens no galveniem ierosinātā tiesību akta mērķiem ir labāk nodrošināt pamattiesību respektēšanu, it īpaši personas datu aizsardzību. Atzinumā būs analizēts, vai šis ierosinātais tiesību akts ir pietiekams, lai sasniegtu minēto mērķi.

<sup>(1)</sup> OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

<sup>(2)</sup> OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

<sup>(3)</sup> OV L 316, 15.12.2000., 1. lpp.

<sup>(4)</sup> OV L 50, 25.2.2003., 1. lpp.

<sup>(5)</sup> Arī Dublīnas regulu pašlaik pārskata (COM(2008) 820 galīgā redakcija), 3.12.2008. (pārstrādāts variants). EDAU ir nācis klajā ar atzinumu arī par ierosinājumiem Dublīnas regulas sakarā.

6. Ierosinātā tiesību aktā ir ņemti vērā Komisijas 2007. gada jūnijā veiktā Dublīnas sistēmas izvērtējuma (turpmāk "izvērtējums") rezultāti – tajā ir aptverti pirmie trīs EURODAC darbības gadi (2003–2005).
7. Reizē atzīstot, ka ar regulu izveidotā sistēma dalībvalstīs ir īstenota kopumā pietiekami labi, Komisijas izvērtējumā ir apzinātas dažas problēmas saistībā ar pašreizējo noteikumu efektivitāti un izceltas tādas problēmas, kas ir jārisina, lai uzlabotu EURODAC sistēmu un atvieglinātu Dublīnas regulas piemērošanu. Konkrēti, izvērtējumā bija konstatēts, ka joprojām dažas dalībvalstis novēloti pārsūta pirkstu nospiedumus. Pašlaik EURODAC regulā ir iekļauti tikai ļoti aptuveni termiņi, kādos ir jāpārsūta pirkstu nospiedumi, un tas var izraisīt būtiskus kavējumus. Tas ir ārkārtīgi svarīgs jautājums no sistēmas efektivitātes viedokļa, jo kavējumi pārsūtīšanā var panākt pretējus rezultātus nekā ir paredzēts Dublīnas regulā fiksētajos atbildības principos.
8. Izvērtējumā bija uzsvērts – tā kā nav efektīva paņēmiena, kā dalībvalstīm citai citu informēt par patvēruma meklētāju statusu, datu dzēšanas regulācija daudzkārt ir izrādījusies neefektīva. Dalībvalstis, kas ievada datus par konkrētām personām, daudzkārt nav informētas, ka cita, izcelsmes dalībvalsts, datus ir dzēsusi, un tādēļ nezina, ka arī tām būtu jādzēš dati par tām pašām personām. Tādējādi nevar pietiekami nodrošināt, lai būtu respektēts princips, ka "datus nedrīkst glabāt tādā formā, kas ļauj identificēt datu subjektus ilgāku laiku nekā tas ir vajadzīgs mērķiem, kam dati ir vākti".
9. Turklāt saskaņā ar izvērtējumā ietverto analīzi – tas, ka nav skaidri precizēts, kurām valsts iestādēm ir dota piekļuve EURODAC, traucē Komisijai un Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājam (EDAU) veikt pārraudzību.
- Galvenā problēma, kam pievērsties atzinumā*
10. Ņemot vērā pašreizējo EDAU uzdevumu – būt par EURODAC pārraudzības iestādi – viņš ir īpaši ieinteresēts Komisijas ierosinātajā tiesību aktā un pozitīvos visas EURODAC sistēmas pārskatīšanas rezultātos.
11. EDAU norāda, ka ierosinātais tiesību akts aptver dažādus aspektus saistībā ar patvēruma meklētāju pamattiesībām, piemēram, tiesībām uz patvērumu, tiesībām uz informāciju visplašākā nozīmē, un tiesībām uz personas datu aizsardzību. Tomēr, ņemot vērā EDAU uzdevumu, šajā atzinumā uzmanība būs pievērsta galvenokārt pārskatītajā regulā risinātiem datu aizsardzības jautājumiem. Tādā sakarā EDAU sveic atzīstamo uzmanību, kas ierosinātajā tiesību aktā ir pievērsta personas datu respektēšanai un aizsardzībai.
- EDAU izmanto doto iespēju, lai uzsvērtu, ka, lai uzlabotu EURODAC darbu, par būtiski svarīgu priekšnosacījumu būtu jāuzskata nodrošināt personas datu augsta līmeņa aizsardzības un tās īstenošanas efektivitāti.
12. Atzinumā uzmanība ir pievērsta galvenokārt šādiem dokumentā izdarītiem grozījumiem – jo tie ir paši svarīgākie no personas datu aizsardzības viedokļa:
- EDAU nodrošinātā pārraudzība, arī gadījumos, ja daļu no sistēmas apsaimniekošanas uztic citām vienībām (piemēram, privātiem uzņēmumiem),
  - pirkstu nospiedumu ņemšanas procedūra, arī vecuma robežu noteikšana,
  - datu subjektu tiesības.
- ## II. VISPĀRĒJAS PIEZĪMES
13. EDAU ir gandarīts, ka ierosinātajā tiesību aktā ir mēģināts nodrošināt konsekveni ar citiem juridiskiem instrumentiem, kas regulē citu lielu IT sistēmu izveidi un/vai lietojumu. It īpaši, kopīgi pienākumi pret datu bāzi, kā arī tas, kā ierosinātajā tiesību aktā ir formulēts pārraudzības modelis, saskan ar juridiskiem instrumentiem, ar ko izveido Šengenas Informācijas sistēmu II (ŠIS II) un Vīzu informācijas sistēmu (VIS).
14. EDAU norāda uz ierosinātā tiesību akta saskaņu ar Direktīvu 95/46/EK un Regulu (EK) Nr. 45/2001. Tādā sakarā EDAU ir īpaši gandarīts par jauniem apsvērumiem – 17., 18. un 19. –, kas nosaka, ka Direktīva 95/46/EK un Regula (EK) Nr. 45/2001 attiecas uz personas datu apstrādi, ko, piemērojot ierosināto regulu, attiecīgi veic dalībvalstis un iesaistītās Kopienas iestādes un struktūras.
15. Visbeidzot, EDAU pievērš uzmanību vajadzībai arī pilnībā nodrošināt savstarpēju EURODAC regulas un Dublīnas regulas saskaņu, un izmanto iespēju šajā atzinumā dot precīzākas norādes par saskaņu. Viņš tomēr norāda, ka dažā ziņā šis jautājums jau ir aplūkots ierosinātajā tiesību aktā, t. i., paskaidrojuma memorandā, kurā ir minēts, ka "saskaņu ar Dublīnas regulu (kā arī ar datu aizsardzības aspektiem, it īpaši samērības principu) panāks, laiku, cik ilgi jāglabā dati par trešo valstu pilsoņiem vai bezvalstniekiem, kam pirkstu nospiedumu paraugi ir ņemti saistībā ar nelikumīgu ārējās robežas šķērsošanu, saskaņojot ar laiku, līdz kādam Dublīnas regulas 14. panta 1. punktā ir noteikta atbildība, pamatojoties uz tādu informāciju (t. i., viens gads)."

### III. KONKRĒTAS PIEBILDES

#### III.1. Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja veikta pārraudzība

16. EDAU ir gandarīts par pārraudzības modeli, kas ir ietverts ierosinātajā tiesību aktā, kā arī par konkrētiem uzdevumiem, kas viņam ir uzticēti saskaņā ar ierosinātā tiesību akta 25. un 26. pantu. Ar 25. pantu EDAU ir uzticēti divi pārraudzības uzdevumi:

— pārbaudīt, “vai valdes veiktās datu apstrādes darbības notiek saskaņā ar šo regulu” (25. panta 1. punkts), un

— nodrošināt, ka “valdes veikto personas datu apstrādes darbību revīzija saskaņā ar starptautiskiem revīzijas standartiem notiek vismaz reizi četros gados”.

26. pantā uzmanība ir pievērsta attiecīgu valstu pārraudzības iestāžu un EDAU savstarpējas sadarbības jautājumiem.

17. EDAU arī norāda, ka ierosinātajā tiesību aktā ir paredzēta līdzīga pieeja kā tai, ko lieto ŠIS II un VIS – vairāku slāņu pārraudzības sistēma, kurā attiecīgu valstu datu aizsardzības iestādes (*Data Protection Authorities – DPA*) un EDAU attiecīgi pārrauga valstu un ES līmeņus, un ir izveidota abu līmeņu savstarpējas sadarbības sistēma. Tas, kāds sadarbības modelis ir paredzēts ierosinātajā tiesību aktā, arī atspoguļo pašreizējo praksi, kas ir izrādījusies efektīva un ir veicinājusi ciešu EDAU un DPA savstarpēju sadarbību. Tālab EDAU sveic tā iekļaušanu ierosinātajā tiesību aktā un to, ka līdztekus likumdevēji ir nodrošinājuši saskaņu ar citu lielu IT sistēmu pārraudzību.

#### III.2. Apakšuzņēmēji

18. EDAU norāda, ka ierosinātajā tiesību aktā nav aplūkots jautājums par apakšlīgumu slēgšanu, daļu Komisijas uzdevumu ar apakšlīgumiem uzticot citām organizācijām vai vienībām (piemēram, privātiem uzņēmumiem). Komisija tomēr parasti izmanto apakšlīgumus, apsaimniekojot un izstrādājot gan sistēmu, gan saziņas infrastruktūru. Kaut gan apakšlīgumu slēgšana pati par sevi nav pretrunā datu aizsardzības prasībām, būtu jāizstrādā svarīgi aizsardzības elementi, lai nodrošinātu, ka Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamību, arī EDAU veikto datu aizsardzības pārraudzību nekādi neskartu apakšlīgumos paredzētās darbības. Turklāt būtu jāpieņem arī tehniskāki papildu aizsardzības elementi.

19. Tādā sakarā EDAU ierosina, ka, pārskatot *EURODAC* regulu, būtu jāparedz līdzīgi juridiskas aizsardzības elementi kā tie, kas ir ietverti ŠIS II juridiskos instrumentos, norādot, ka pat tad, ja Komisija uztic sistēmas apsaimniekošanu citām iestādēm, tas “nelabvēlīgi neietekmēs nevienu esošu kontroles mehānismu, kas ir paredzēts Kopienas tiesībās, lai tā būtu Tiesa, Revīzijas palāta vai Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs” (15. panta 7. punkts, ŠIS II lēmums un regula).

20. ŠIS II Regulas 47. pants ir vēl precīzāks, jo tajā ir paredzēts – “Ja Komisija deleģē pienākumus (...) citai struktūrai vai struktūrām (...), tā nodrošina, ka Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājam ir tiesības un iespēja pilnībā pildīt uzticētos uzdevumus, arī uz vietas veikt pārbaudes un īstenot visas citas pilnvaras, kas viņam ir uzticētas ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 47. pantu”.

21. Iepriekš minētie noteikumi dod vajadzīgo skaidrību, runājot par sekām, ko rada apakšlīgumi par daļas Komisijas uzdevumu uzticēšanu citām iestādēm. EDAU tālab ierosina, ka noteikumus, ar ko panākt tādas pašas sekas, pievieno Komisijas ierosinātajam tiesību aktam.

#### III.3. Pirkstu nospiedumu ņemšanas procedūra (3. panta 5. punkts un 6. pants)

22. Ierosinātā tiesību akta 3. panta 5. punktā ir runa par pirkstu nospiedumu ņemšanas procedūru. Pantā ir teikts, ka procedūru “nosaka un piemēro saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts praksi un saskaņā ar aizsardzības pasākumiem, kas ir paredzēti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērna tiesībām.” Ierosinātā tiesību akta 6. pantā ir paredzēts, ka mazākais vecums, kad var ņemt pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumus, ir 14 gadi, un pirkstu nospiedumi ir jāņem 48 stundās pēc pieteikuma iesniegšanas.

23. Pirmkārt, runājot par vecuma ierobežojumiem, EDAU uzsver vajadzību nodrošināt ierosinātā tiesību akta saskaņu ar Dublinas regulu. *EURODAC* sistēma ir izveidota, lai nodrošinātu efektīvu Dublinas regulas piemērošanu. Tas nozīmē, ja rezultātos pašreizējās Dublinas regulas pārskatīšana ietekmēs tās piemērošanu nepilngadīgiem patvēruma meklētājiem, tam būtu jāatspoguļojas *EURODAC* regulā <sup>(1)</sup>.

<sup>(1)</sup> Tādā sakarā EDAU pievērš uzmanību tam, Komisijas ierosinājums pārskatīt Dublinas regulu, ar ko tā ir nākusi klajā 2008. gada 3. decembrī (COM(2008) 820 galīgā redakcija) “nepilngadīgos” definē kā “tādus trešās valsts pilsoņus vai bezvalstniekus, kam vēl nav 18 gadu”.

24. Otrkārt, runājot par vecuma ierobežojumiem pirkstu nospiedumu ņemšanai vispār, EDAU vēlas aizrādīt, ka lielākā daļā pašlaik pieejamās dokumentācijas ir teikts, ka, cilvēkiem novecojot, krītas identifikācijas precizitāte, izmantojot pirkstu nospiedumus. Tādā sakarā der cieši sekot VIS īstenošanas sakarā veiktiem pētījumiem par pirkstu nospiedumu ņemšanu. EDAU neizdara nekādas spekulācijas par iespējamiem pētījumu rezultātiem, bet viņš jau šajā stadijā vēlas uzsvērt, ka visos gadījumos, kad pirkstu nospiedumu ņemšana izrādās neiespējama vai tā dotu neizmantojamus rezultātus, ir svarīgi izmantot rezerves procedūras, un tām būtu pilnībā jārespektē cilvēka cieņa.

25. Treškārt, EDAU norāda uz likumdevēju centieniem nodrošināt pirkstu nospiedumu ņemšanas noteikumu saskaņu ar starptautisko cilvēktiesību un Eiropas cilvēktiesību prasībām. Tomēr viņš pievērš uzmanību grūtībām, ar ko ir sastapušās vairākas dalībvalstis, nosakot to, cik gadu ir jauniem patvēruma meklētājiem. Itin bieži patvēruma meklētāji vai nelegāli imigranti ir bez identifikācijas dokumentiem, un, lai noskaidrotu, vai viņiem jāņem pirkstu nospiedumi, ir jānosaka viņu vecums. Paņēmienu, ko izmanto, lai to noskaidrotu, vairākās dalībvalstīs ir nopietns iemesls debatēm.

26. Tādā sakarā EDAU pievērš uzmanību tam, ka EURODAC pārraudzības koordinācijas grupa <sup>(1)</sup> ir sākusi saskaņotu šī jautājuma pārbaudi, un tās rezultātiem – tie ir gaidāmi 2009. gada pirmā pusē – būtu jāatvieglo vienotu procedūru izstrāde šajā jomā.

27. EDAU, beidzot izteikties par šo jautājumu, norāda uz vajadzību ES mērogos cik vien iespējams pilnīgāk koordinēt un saskaņot pirkstu nospiedumu ņemšanas procedūras.

#### III.4. Labākie paņēmieni (4. pants)

28. Ierosinātā tiesību akta 4. panta 1. punktā ir teikts – “Valde, ko finansē no Eiropas Savienības vispārējā budžeta, pēc pārejas posma kļūst atbildīga par EURODAC operatīvo vadību. Valde sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošina, ka centrālās sistēmas vajadzībām vienmēr izmanto vislabāko pieejamo tehnoloģiju, kurai veic rentabilitātes analīzi.” Kaut gan EDAU sveic to, ka 4. panta 1. punktā ir ietverta tāda prasība, viņš vēlas uzsvērt, ka vārdkopa “vislabākā pieejamā tehnoloģija”, kā teikts iepriekš minētos noteikumos, būtu jāaizstāj ar formulējumu “vislabākie pieejamie paņēmieni”, jo tie aptver gan izmantojamo tehnoloģiju, gan to, kā struktūru projektē, būvē, uztur un izmanto.

<sup>(1)</sup> Lai izprastu grupas darbu un statusu, skat. – <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/pid/79>. Grupa saskaņoti pārrauga EURODAC sistēmu.

#### III.5. Priekšlaicīga datu dzēšana (9. pants)

29. Ierosinātā tiesību akta 9. panta 1. punktā ir risināts jautājums par *priekšlaicīgu datu dzēšanu*. Minētais noteikums liek izcelsmes dalībvalstīm centrālajā sistēmā dzēst datus “saistībā ar personām, kas ir ieguvušas kādas dalībvalstis pilsonību pirms 8. pantā minētā termiņa beigām”, līdzko izcelsmes dalībvalsts uzzina, ka attiecīgā persona ir ieguvusi pilsonību. EDAU ir gandarīts par pienākumu dzēst datus, jo tas atbilst datu kvalitātes principam. Turklāt EDAU uzskata, ka minētā noteikuma pārskatīšana dod iespēju aicināt dalībvalstis izstrādāt un ieviest procedūras, kā nodrošināt uzticamu un laicīgu (ja iespējams, automātisku) datu dzēšanu, ja kāds cilvēks saņem kādas dalībvalsts pilsonību.

30. Turklāt EDAU vēlas norādīt, ka 9. panta 2. punkts, kurā ir runa par priekšlaicīgu datu dzēšanu, būtu jāpārstrādā, jo ierosinātais formulējums nav skaidrs. Runājot par stilistiku, EDAU ierosina vārdu “tas” noteikumos aizstāt ar vārdu “viņi”.

#### III.6. Tādu trešo valstu pilsoņu datu glabāšanas laiks, kuri ir aizturēti par nelegālu robežas šķērsošanu (12. pants)

31. Ierosinātā tiesību akta 12. pantā ir runa par datu glabāšanu. EDAU vēlas norādīt, ka nolikt 1 gadu (nevis 2 gadus kā pašreizējā regulā) par datu glabāšanas laiku ir labs datu kvalitātes principa piemērojums, jo tas paredz, ka datus nevajadzētu glabāt ilgāk nekā ir vajadzīgs, lai sasniegtu mērķi, kā dēļ tos apstrādā. Tas ir apsveicams dokumenta uzlabojums.

#### III.7. Iestādes, kas var piekļūt EURODAC sistēmai (20. pants)

32. Būtu ieteicams tāds pants, kurā būtu paredzēts, ka valde publicē, kādām iestādēm ir dota piekļuve EURODAC datiem. Tas palīdzēs panākt labāku pārskatāmību un radīs praktiski izmantojamu instrumentu, ar ko labāk pārraudzīt sistēmu, piem., ja to dara DPA.

#### III.8. Elektroniska datu apstrādes uzskaitē (21. pants)

33. Ierosinātā tiesību akta 21. pantā ir runa par visu datu apstrādes operāciju uzskaiti centrālajā sistēmā. 21. panta 2. punktā ir teikts, ka tādu uzskaiti datu aizsardzībā vajadzētu izmantot tikai, lai noteiktu, vai datus var apstrādāt (...). Tādā sakarā var precizēt, ka izmantojums attiecas arī uz datu apstrādes iestāžu veiktām iekšējām revīzijām.



### III.9. Datu subjektu tiesības (23. pants)

34. Ierosinātā tiesību akta 23. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir teikts:

“Visām personām, uz ko attiecas šī regula, izcelsmes dalībvalsts (...) dara zināmu –

e) ka pastāv tiesības uz piekļuvi datiem, kas attiecas uz attiecīgām personām, kā arī tiesības lūgt izlabot nepareizus datus, kas attiecas uz viņām, vai dzēst nelikumīgi apstrādātus datus, kas attiecas uz viņām, kā arī tiesības saņemt informāciju par minēto tiesību īstenošanas procedūrām un kontaktinformāciju par 25. panta 1. punktā minētajām valstu pārraudzības iestādēm, kam ir jāizskata sūdzības personas datu aizsardzības jomā”.

35. EDAU norāda, ka efektīvi īstenot tiesības uz informāciju ir būtiski svarīgi, lai *EURODAC* funkcionētu, kā paredzēts. Konkrēti – būtiski ir nodrošināt, lai patvēruma meklētājiem informāciju darītu zināmu tā, lai viņi pilnībā izprastu situāciju, kā arī tiesību apjomus un procesuālus pasākumus, ko var veikt pēc tam, kad viņu lietā ir pieņemti administratīvi lēmumi.

36. Runājot par tiesību īstenošanas praktiskiem aspektiem, EDAU vēlas uzsvērt, ka, lai gan datu aizsardzības iestādes (DPA) ir patiesi kompetentas izskatīt personas datu aizsardzības jomā celtās prasības, ierosinātā tiesību akta formulējumam nevajadzētu liegt pieteikumu iesniedzējus (*datu subjektus*) prasības adresēt galvenokārt datu apstrādātājiem. 23. panta 1. punkta e) apakšpunkts – kāds tas ir tagad – šķiet paredzam, ka pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu lūgumus – tieši un vienmēr – iesniegt datu aizsardzības iestādēm (DPA), kaut gan standartprocedūra un prakse dalībvalstīs ir tāda, ka pieteikumu iesniedzēji prasības iesniedz datu apstrādātājiem.

37. EDAU arī ierosina pārformulēt 23. panta 1. punkta e) apakšpunktu, lai kļūtu skaidrāks, kādas tiesības ir paredzēts dot pieteikumu iesniedzējiem. Ierosinātais formulējums nav skaidrs, jo to var interpretēt tā, ka “tiesības saņemt informāciju par minēto tiesību īstenošanas procedūrām (...)” pieder pie tiesībām piekļūt datiem un/vai tiesībām lūgt labot neprecīzus datus (...). Turklāt saskaņā ar iepriekš minēto noteikumu pašreizējo formulējumu dalībvalstīm ir jāinformē personas, uz ko attiecas regula, nevis par tiesību saturu, bet par to, ka “tādas pastāv”. Tā kā iepriekš minētais šķiet stilistikas jautājums, EDAU ierosina 23. panta 1. punkta e) apakšpunktu pārstrādāt šādi:

“Visām personām, uz ko attiecas šī regula, izcelsmes dalībvalsts (...) dara zināmu (...) –

g) ka attiecīgām personām ir tiesības uz piekļuvi datiem, kas attiecas uz viņām, kā arī tiesības lūgt izlabot nepareizus datus par viņām, vai dzēst nelikumīgi apstrādātus datus par viņām, kā arī par minēto tiesību īstenošanas procedūrām un kontaktinformāciju par 25. panta 1. punktā minētajām valstu pārraudzības iestādēm”.

38. Domājot tādā pašā virzienā, 23. panta 10. punktā būtu jāizdara šādi grozījumi: “Katras dalībvalsts pārraudzības iestāde saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 28. panta 4. punktu vajadzības gadījumā (vai – pēc datu subjektu lūguma) palīdz datu subjektiem īstenot viņu tiesības.” EDAU vēlas vēlreiz uzsvērt, ka datu aizsardzības iestādes iejaukšanās patiesībā nebūtu vajadzīga; gluži pretēji – datu apstrādātājiem vajadzētu justies aicinātiem attiecīgi reaģēt uz datu subjektu prasībām. Tas pats ir spēkā, ja ir jāsāk dažādu dalībvalstu iestāžu savstarpēja sadarbība. Datu apstrādātājiem būtu galvenokārt jābūt atbildīgiem par lūgumu izskatīšanu un sadarbību šajā sakarā.

39. Ciktāl ir runa par 23. panta 9. punktu, EDAU sveic gan pašu minētā punkta mērķi (tajā ir paredzēts kontrolēti izmantot “īpašu pārmeklēšanu” – tas ir ieteikts datu aizsardzības iestāžu pirmajā pārskatā par saskaņotām pārbaudēm), bet arī ir gandarīts par procedūru, ar ko ir ierosināts to panākt.

40. Ciktāl ir runa par paņēmieniem, kā informēt pieteikuma iesniedzējus, EDAU norāda uz *Eurodac* Pārraudzības koordinācijas grupas veikto darbu. Minētā grupa pašlaik izskata minēto jautājumu *EURODAC* sistēmā, lai – līdzko attiecīgu valstu veiktu analīžu rezultāti būs apzināti un apkopoti – dotu pareizas norādes.

### IV. SECINĀJUMI

41. EDAU atbalsta ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. [.../...], ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par kādā dalībvalstī iesniegta trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.

42. EDAU sveic ierosinātajā tiesību aktā paredzēto pārraudzības modeli, kā arī vietu un uzdevumus, kas jaunajā sistēmā ir uzticēti viņam. Paredzētais modelis liecina, ka pašreizējā prakse ir efektīva.

43. EDAU norāda, ka ar ierosināto tiesību aktu ir iecerēts panākt saskaņu ar citiem juridiskiem instrumentiem, kas regulē citu lielu IT sistēmu izveidi un/vai lietojumu.
44. EDAU sveic atzīstamo uzmanību, kas ierosinātajā tiesību aktā ir veltīta pamattiesību un it īpaši personas datu aizsardzības respektēšanai. Atzinumā par Dublīnas regulas pārskatīšanu jau ir minēts, ka EDAU uzskata tādu pieeju par būtiski svarīgu priekšnoteikumu patvēruma procedūru uzlabošanai Eiropas Savienībā.
45. EDAU pievērš uzmanību vajadzībai nodrošināt pilnīgu savstarpēju EURODAC regulas un Dublīnas regulas saskaņu.
46. EDAU saskata vajadzību ES mērogos labāk koordinēt un saskaņot pirkstu nospiedumu ņemšanas procedūras – neat-

karīgi no tā, vai tās lieto patvēruma meklētājiem vai citām personām, kam piemēro EURODAC procedūru. EDAU pievērš īpašu uzmanību jautājumam par vecuma ierobežojumiem, ņemot pirkstu nospiedumus, un it īpaši – grūtībām, ar ko sastopas vairākas dalībvalstis, nosakot jaunu patvēruma meklētāju gadus.

47. EDAU uzsver, ka datu subjektu tiesību noteikumi ir jāp dara skaidrāki, un īpaši uzsver, ka attiecīgu valstu datu apstrādātāji ir galvenie atbildīgie par tādu tiesību nodrošinājumu.

Briselē, 2009. gada 18. februārī

Peter HUSTINX  
*Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs*